LEWIATAN

Warszawa, 12 sierpnia 2022 r.
KL/310/152/RL/2022

Pani
Marlena Maląg
Minister Rodziny i Polityki Społecznej

Szanowna Pani Minister,

w nawiązaniu do prowadzonych prac nad projektem ustawy o sporach zbiorowych pracy (pismo z dnia 15 lipca br., znak: DDP-I.0210.17.10.2022.KZP), przesyłam uwagi Konfederacji Lewiatan do projektu ustawy.

Konfederacja Lewiatan z satysfakcją odnotowuje, że wiele propozycji zmian wychodzi naprzeciw zgłaszanym postulatom zmian w zakresie rozwiązywania sporów zbiorowych. W przedłożonym projekcie jest jednak kilka rozwiązań, które mogą budzić kontrowersję w aspekcie ułatwiania stronom rozwiązywania sporów zbiorowych. Szczegółowe uwagi i komentarze oraz wnioski prezentujemy poniżej.

1. Odejście od enumeratywnego określenia przedmiotu sporu zbiorowego

W projekcie zaproponowano odejście od enumeratywnego określenia przedmiotu sporu zbiorowego co w opinii Projektodawcy spowoduje, że ustawa będzie określać zasady wszczęcia, prowadzenia i zakończenia sporu zbiorowego pracy, który zgodnie z zaproponowaną definicją będzie sporem osób wykonujących pracę zarobkową z pracodawcą lub pracodawcami o zbiorowe prawa lub wolności związkowe, a także o zawodowe, ekonomiczne lub socjalne zbiorowe interesy lub prawa, związane z wykonywaniem pracy. Zatem spór będzie mógł być prowadzony we wszelkich sprawach zbiorowych, w których związki zawodowe reprezentują osoby wykonujące pracę zarobkową. Obowiązujące przepisy ustawy o rozwiązywaniu sporów zbiorowych (dalej: ustawa o rsz) enumeratywnie definiują przedmiot sporu zbiorowego, sprowadzając przedmiot sporu do warunków pracy, płacy i świadczeń socjalnych oraz praw i wolności związkowych i jak się wydaje, tak ukształtowana praktyka nie budziła większych kontrowersji. Argument, że interpretacja zakresu przedmiotu sporu przyjmowana przez strony jest odmienna, co stwarzało problemy już na początku negocjacji i spory interpretacyjne, nie jest argumentem właściwym. W naszej opinii zmiana może zaostrzyć spory prawne, już na etapie rokowań, bo przecież ogólny zapis może poszerzyć przedmiot sporu o kwestie zmian organizacyjnych, restrukturyzacji zatrudnienia, wreszcie o interpretację zwartych porozumień. Taka sytuacja grozi

Konfederacja Lewiatan
ul. Zbyszka Cybulskiego 3
00-727 Warszawa
tel.(+48) 22 55 99 900
fax (+48) 22 55 99 910
lewiatan@konfederacjalewiatan.pl
www.konfederacjalewiatan.pl
NIP 5262353400
KRS 0000053779
Sąd Rejonowy dla
m.st. Warszawy w Warszawie
XIII Wydział Gospodarczy KRS

sprowadzeniem rokowań do dyskusji nad prawną interpretacją sytuacji, co utrudni merytoryczną dyskusję nad przedmiotem sporu, dlatego proponujemy pracować dalej nad doprecyzowaniem definicji przedmiotu spotu zbiorowego. Utracony zostanie sens definiowania przedmiotu sporu zbiorowego w ustawie.
Kwestia definicji przedmiotu sporu zbiorowego jest powiązana z kolejnym postulatem, tj. propozycją wprowadzenia regulacji umożliwiającej badanie legalności sporów zbiorowych przez sąd w określonym terminie.

2. Wprowadzenie wymogu wyłaniania reprezentacji organizacji związkowych niezbędnej do wszczęcia i prowadzenia sporu zbiorowego.

Popierając wprowadzenie wymogu wyłonienia reprezentacji po stronie związkowej, warto podkreślić, że konieczność prowadzenia sporu w praktyce z kilkoma organizacjami zmniejszała w sposób istotny szansę na wypracowanie porozumienia. Obowiązujące przepisy przyznają prawo wszczęcia i prowadzenia sporu zbiorowego każdej organizacji związkowej. Taka sytuacja, przy wielości związków zawodowych w zakładzie pracy, znacznie utrudnia osiągnięcie porozumienia. Zdarza się, że pracodawca osiąga porozumienie z większością związków zawodowych, jednak spór trwa nadal bowiem jedna lub kilka organizacji nie zawarły porozumienia. Nierzadko pracodawca jest w sporze zbiorowym z kilkoma, a nawet kilkunastoma organizacjami związkowymi, a każda z nich może przedstawiać różne postulaty, co powoduje problemy w zakresie uzgodnienia wspólnego stanowiska stron. Dlatego zasadne jest w celu ujednolicenia przepisów z zakresu zbiorowego prawa pracy oraz mając na uwadze konieczność wzmacniania w dialogu organizacji reprezentatywnych, wprowadzenie obowiązku zawiązywania koalicji związków w trwającym sporze.
Należałoby określić konsekwencje braku powiadomienia pozostałych organizacji związkowych, reprezentujących interesy osób wykonujących pracę zarobkową u danego pracodawcy, w celu wspólnego prowadzenia rokowań w sporze (art. 5 ust. 2 projektu ustawy). Organizacja związkowa powinna tracić prawo do prowadzenia sporu zakładowego w zakresie swoich żądań, jeżeli nie dokona powiadomień, o których mowa w art. 5 ust. 2.

3. Wprowadzenie sądowej kontroli legalności referendum strajkowego.

Konfederacja Lewiatan popiera wprowadzenie przepisów umożliwiających kontrolę legalności przeprowadzenia głosowania w sprawie ogłoszenia strajku (referendum strajkowe), które to zasady od lat budziły największe kontrowersje pracodawców. Możliwość kontroli procesu uruchamiania strajku jest kluczowa, nie tylko z punktu widzenia legalności działań stron w sporze zbiorowym, ale także dla zachowania transparentności działań stron prowadzących spór zbiorowy.

Konfederacja Lewiatan
ul. Zbyszka Cybulskiego 3
00-727 Warszawa

tel.(+48) 22 55 99 900
fax (+48) 22 55 99 910
lewiatan@konfederacjalewiatan.pl
www.konfederacjalewiatan.pl

NIP 5262353400
KRS 0000053779
Sąd Rejonowy dla
m.st. Warszawy w Warszawie
XIII Wydział Gospodarczy KRS

4. Określenie czasu trwania prowadzenia sporu.

Konfederacja Lewiatan od lat proponowała uregulowanie maksymalnego czasu trwania sporu zbiorowego i skutecznej formy jego zakończenia. Z praktyki wynika, że strony po rozpoczęciu sporu nie podejmują dalszych działań w celu jego rozstrzygnięcia. Taka sytuacja powoduje, że spór trwa wiele miesięcy lub lat mimo, że strony nie podejmują żadnych czynności. Permanentne pozostawanie w sporach zbiorowych nie służy dialogowi społecznemu i osłabia możliwości prowadzenia negocjacji. Spór zbiorowy powinien toczyć się w miarę szybko i stronom powinno zależeć na dojściu do porozumienia. Dlatego KL popiera propozycję precyzyjnego określenia czasu trwania sporu (9 miesięcy – z możliwością dodatkowego wydłużenia o 3 miesiące). W tym okresie spór powinien się zakończyć opracowaniem odpowiednich dokumentów lub po jego upływie – będzie wygasał z mocy prawa.

5. Zmiany w zakresie prowadzenia listy mediatorów przy Ministrze Rodziny i Polityki Społecznej

Konfederacja Lewiatan popiera zasadę, że listę będzie ustalał minister właściwy do spraw pracy na podstawie wniosku osoby zainteresowanej wpisem. Ustawa będzie określać kryteria wpisu na listę. Dodatkowo, w stosunku do ustawy o rsz, zrezygnowano z uzgadniania listy z organizacjami partnerów społecznych, reprezentowanymi w Radzie Dialogu Społecznego. KL popiera też proponowane regulacje kwestii związanych z funkcjonowaniem listy mediatorów przy ministrze właściwym do spraw pracy, jak i sam statut mediatora, które dziś nie są doprecyzowane, a jest to konieczne w celu wzmocnienia pozycji mediatora, konieczne są też odpowiednie zmiany co do standardów pracy mediatora, jak i wpisu na listę mediatorów.

6. Wprowadzenie tzw. mediacji prewencyjnej.

Konfederacja Lewiatan popiera propozycję wprowadzenia tzw. mediacji prewencyjnej, w celu przyznania możliwości dojścia do porozumienia na jak najwcześniejszym etapie sporu. Propozycja wprowadzenia instytucji tzw. mediacji prewencyjnej, mającej zapobiegać eskalacji konfliktu w trakcie prowadzenia rokowań, umożliwi stronom skorzystanie z profesjonalnej pomocy osoby dającej gwarancję bezstronności i pomagającej w osiągnięciu wcześniejszego porozumienia, co z kolei może przyczynić się do wzrostu liczby porozumień zawieranych na tym etapie sporu.

7. Wprowadzenie przepisów regulujący akcję protestacyjną.

W projekcie ustawy znajduję się art. 31 przyznający prawo organizacjom związkowym do organizowanie innych niż strajk akcji protestacyjnych. Wart podkreślenia jest to, że ten sposób manifestacji również wpływa na działalność zakładu pracy, która może narazić pracodawcę na daleko idące szkody. Obecna regulacja przyzwala na całkowitą spontaniczność ze strony organizacji związkowych i nie przewiduje

Konfederacja Lewiatan
ul. Zbyszka Cybulskiego 3
00-727 Warszawa

tel.(+48) 22 55 99 900
fax (+48) 22 55 99 910
lewiatan@konfederacjalewiatan.pl
www.konfederacjalewiatan.pl

NIP 5262353400
KRS 0000053779
Sąd Rejonowy dla
m.st. Warszawy w Warszawie
XIII Wydział Gospodarczy KRS

żadnego bezpieczeństwa dla pracodawcy. Zawarte w art. 31 ust. 1 przesłanki ograniczające akcję protestacyjną, czyli życie i zdrowie ludzkie oraz przestrzeganie obowiązującego porządku prawnego, w zasadzie są powieleniem regulacji dotyczącej zgromadzeń publicznych (patrz art. 28 ust. 1 ustawy z dnia 24 lipca 2015 r. Prawo o zgromadzeniach). Jednakże należy zauważyć, że okoliczności wynikające z wolności zgromadzeń a regulacje prawa pracy, funkcjonowania pracodawców różnią się diametralnie. Dlatego też Konfederacja Lewiatan wysuwa propozycję, aby w art. 31 ust. 1 zawrzeć odwołanie do art. 24 ust. 3 oraz art. 28 dotyczących prawa do strajku. Pierwszy z przywołanych przepisów odnosi się do 7 dniowego terminu na uprzedzenie pracodawcy o zaplanowanej akcji protestacyjnej. Protest według ustawodawcy jest „lżejszą" formą manifestacji niż strajk wedle ustawodawcy, jednakże nie należy podzielać tego zdania, ponieważ może on przyjąć różną formę, która nawet bez przerywania pracy wyrządzi szkodę po stronie pracodawcy. Art. 28 dotyczy współdziałania w zakresie ochrony mienia oraz możliwości delegowania zadań pracownikom nie uczestniczącym w akcji protestacyjnej. Zdaniem Lewiatana to rozwiązanie to konieczne minimum zapewnienia bezpieczeństwa dla pracodawcy.

Konfederacja Lewiatan popiera także w projektowanej ustawie zmiany w ustawie z dnia 24 lipca 2015 r. o Radzie Dialogu Społecznego i innych instytucjach dialogu społecznego w zakresie zwiększenia maksymalnego limitu wydatków, będących skutkiem finansowym ustawy. Projektowana regulacja zwiększa limit wydatków w zakresie zwiększenia kwoty na ryczałty dla członków Rady za udział w jej pracach. Dodatkowo, projekt uwzględnia konieczność opracowania nowych limitów wydatków na kolejne 10 lat, zgodnie z art. 50 ust. 1c ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 305, z późn. zm.).

Z poważaniem,

Maciej Witucki
Prezydent Konfederacji Lewiatan

Konfederacja Lewiatan
ul. Zbyszka Cybulskiego 3
00-727 Warszawa

tel.(+48) 22 55 99 900
fax (+48) 22 55 99 910
lewiatan@konfederacjalewiatan.pl
www.konfederacjalewiatan.pl

NIP 5262353400
KRS 0000053779
Sąd Rejonowy dla
m.st. Warszawy w Warszawie
XIII Wydział Gospodarczy KRS